

Posudek oponenta diplomové práce

Autorka: Bc. Anna Vágnerová

Název: Validizace diagnostických metod u PTSD

Diplomová práce je zaměřena na měření kriteriální a konvergentní validity metod pro diagnostiku PTSD, konkrétně Posttraumatic Stress Disorder Checklist – 5 a Life Events Checklist - 5. Design studie zahrnoval měření konvergentní validity s užitím nejběžnějších komorbidit PTSD – výskytu úzkostných a depresivních poruch (měřeny prostřednictvím dotazníků: Beckův inventář úzkostí a Beckova sebeposuzovací škála depresivity). Pro měření kriteriální validity byla použita diagnostika PTSD dle diagnostických kritérií DSM 5 (a následným rozdělením klinického vzorku na skupinu s pravděpodobnou diagnózou PTSD a bez pravděpodobné diagnózy PTSD) a porovnáním klinického vzorku s běžnou populací. Práce je provedena velmi dobře, obsáhle, avšak občas s chaotickou strukturou a dílčími nejasnostmi (viz níže).

Teoretická část práce se věnuje především diagnóze a fenoménu PTSD a traumatu obecně, autorka se v problematice orientuje velmi dobře, má solidní přehled v literárních zdrojích a téma představuje v celé jeho šíři. Literární zdroje však uvádí spíše heslovitě, řadí je za sebou bez vzájemného propojení, nehledá mezi nimi rozpory, problematická místa a neidentifikuje případné názorové proudy. V teoretické části dále postrádám alespoň stručný přehled kritérií a metod pro ověřování kvality psychodiagnostických nástrojů a procesu jejich lokalizace v případě, že se jedná o zahraniční nástroj, např. popis pojmů jako validita (její druhy), reliabilita (její druhy), standardizace, lokalizace apod. Zejména s ohledem na design studie by bylo vhodné zmínit minimálně druhy validity, protože dále s nimi autorka (někdy implicitně a ne zcela přesně) pracuje. S tím je také spojená podstatná nejistota ohledně validizovaných metod týkající se jejich překladu. Jakým způsobem byl překlad vytvořen? Došlo k dvojímu či zpětnému překladu? Byla adekvátnost překladu zkontrolována položkovou analýzou a porovnána s výsledky testu v původním znění? Ačkoli v závěrečné části se autorka o některých položkách zmiňuje, ucelený přehled v práci chybí a vzhledem k povaze zkoumaného jevu může mít kvalita překladu vliv na získané výsledky.

Výzkumný design považuji za adekvátní, autorka dobře formulovala výzkumné hypotézy, správně použila statistické metody a správně interpretovala získaná data. Zjevnou slabinou práce (kterou ostatně i sama autorka přiznává) je počet respondentů v klinickém vzorku. Nicméně pro účely diplomové práce a zejména s ohledem na obtíže při získávání respondentů pro účely daného výzkumu, považuji počet za dostatečný.

Struktura práce jako celku je v pořádku, jen kapitoly Analýza dat, Výsledky, Shrnutí a interpretace výsledků, Diskuze i Závěr často opakují stejné závěry, opakovaně popisují výzkumný design a předkládají občas totožné výstupy. Obsah kapitol sice odpovídá tomu, co bychom pod nadpisy očekávali, text však občas působí neuspořádaně a nepřehledně. Například porovnání výsledků s jinými validizačními studiemi v kapitole Diskuze mohlo být znázorněno prostřednictvím srovnávací tabulky na úkor textu, nebo ve stejné kapitole vztahy mezi PTSD a dalšími komorbiditami (rozuměj kromě úzkostnosti a depresivity), které ve výzkumu nebyly standardizovaně měřeny, mají v kontextu práce jen minimální přidanou hodnotu a mohly být buď vypuštěny nebo zařazeny do teoretické části apod. Zmíněné výtky jsou spíše formálního charakteru a nijak zásadně nesnižují celkovou kvalitu obhajované práce.

Celkově je práce velmi zdařilá, obsáhlá a přináší konkrétní využitelné výstupy. Doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 4. ledna 2023

PhDr. David Heider, PhD.